

9 ශ්‍රේණිය - නර්තනය

කථක් නර්තන සම්ප්‍රදාය

ආරම්භය හා විකාශය

උත්තර භාරතය කේන්ද්‍ර කොටගෙන කතක් නර්තන සම්ප්‍රදාය බිහි විය. ඉන්දියාවේ කෝවිල් ආශ්‍රිත කතා කියන කුලයන් විසින් රාමායනය , මහා භාරතය ආදී වීර කාව්‍ය ගායනා ස්වරූපයෙන් ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම කතා කියන්නා කථක නම් සංස්කෘත නමින් හඳුන්වා ඇති අතර පසුව මෙම චිත්තාකර්ශනීය කිරීමට හා රසිකයන්ට වඩාත් පැහැදිලි කිරීමට ආංගික අභිනය , මුහුණෙන් භාව ප්‍රකාශනය හා මුද්‍රා භාවිතා කර ඇත.

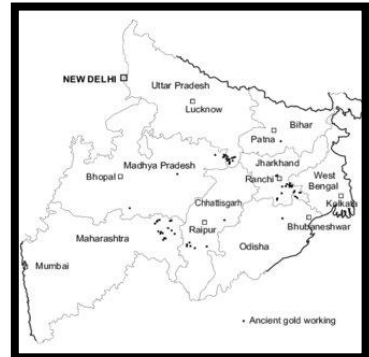
පසුකාලීනව මේවා කතක් නමින් ගැඹුරු ශිල්ප ක්‍රම ඇතුළත් නර්තන ක්‍රමයක් විය. මුල් කාලයේදී හින්දු ආභාසය පසුව මුස්ලිම් සංස්කෘතිය හා මිශ්‍ර වී ඇත. මෝගල් අධිරාජ්‍යයේ දී මෙම නර්තනය මුස්ලිම් රජ මාලිගාව තුළට පැමිණියේ ය. මහා අක්බාර් රජුගේ අනුග්‍රහය මෙයට නොමදව ලැබී තිබේ.

කතක් ප්‍රචලිත ප්‍රදේශ

- ❖ රාජස්ථාන්
- ❖ මහාරාෂ්ට්‍ර
- ❖ ගුජරාට්
- ❖ දිල්ලි
- ❖ ලක්නව්

මෙසේ ප්‍රභවය ලැබූ කතක් නර්තනය ගුරුකුල හතරකින් සමන්විත වේ. එම ගුරුකුලයන් විවිධ පුද්ගලයින්ගේ දායකත්වය මත ආරම්භ වී තිබේ.

- ලක්නව් - නවාබ් වජීඩ් අලිෂා 19 වන ශත වර්ෂයේ දී
- ජායිපූර් - ජායිපූර් ප්‍රදේශයේ ඇති වූ සම්ප්‍රදායකි
- බෙනාරිස් - බෙනාරිස් ප්‍රදේශයේ ඇති වූ සම්ප්‍රදායකි
- රායිසර් - රායිසර් ප්‍රදේශයේ ඇති වූ සම්ප්‍රදායකි



කථක් ' හි සංගීතය

උත්තර භාරතීය හින්දුස්ථානි සංගීත සම්ප්‍රදායෙන් නොහොත් රාගධාරී සංගීත සම්ප්‍රදායෙන් උපලක්ෂිත මෙහි ප්‍රධාන වාද්‍ය භාණ්ඩය වන්නේ තබ්ලාවයි. මීට අමතරව ආක්වාජ් වැනි අවනද්ධ වාද්‍ය භාණ්ඩ ද සර්පිනා , සිතාර් , සරෝද්, තාම්පුරා ,සාරංගී , බටනළා වැනි වාද්‍ය භාණ්ඩ ද යොදා ගනී. හින්දුස්ථානි රාග හා තාල මෙහිදී භාවිතා කරේ.



කථක් සරඹ අභ්‍යාස හා නර්තනාංග

කතක් නර්තන සම්ප්‍රදායේ පාද වලන සුවිශේෂී වේ. සෘජුව සිටගෙන පද පැහීම තත්කාර් නම් වේ. විලම්භ ලයේ සිට අති දෘත ලය දක්වා දක්වා පද පැහීම දැකිය හැකිය. ඉතෙන් පහළ කොටස වේගයෙන් වලනය වුව ද උඩකය මගින් ලාසා ගුණය රැක ගැනීම සුවිශේෂී වේ. රාධා සහ ක්‍රිෂ්ණාගේ ප්‍රේම වෘතාන්ත නර්තන අනුසාරයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. නෘත නෘත්‍ය හා නාට්‍ය යන ලක්ෂණ තුනම කථක් නර්තන සම්ප්‍රදාය තුළ අන්තර්ගත වේ.

මෙම සම්ප්‍රදාය තුළ නර්තනාංග බොහොමයක් වන අතර ඉන් කිහිපයක් මෙසේ ය.

- භූමි වන්දනා
- ආමද්
- සලාම්
- බෝල්
- ගත්
- ගත් නිකාස්
- ගත් ගගරි
- පරන්
- චුකඩා
- චක්‍රධාර්
- පල්වා



ඒ වාගේම චක්‍ර හෙවත් කරකිම් ක්‍රම ද මෙහි ඇති සුවිශේෂී ලක්ෂණයක් ය.

කප්පක් නර්තන සම්ප්‍රදායේ වෙස් ගැන්වීම හා රංග වස්ත්‍රාභරණ

මෙහිදී අංග රචනය සාමාන්‍ය අංග රචනයක් වේ. මුහුණ අතිශයෝක්තියෙන් වර්ණ නොකෙරේ. පිරිමි හා ගැහැණු ඇඳුම් කට්ටල ඇත. කාන්තා ඇඳුම් කට්ටලය හින්දු හා මුස්ලිම් ඇඳුම් කට්ටල වශයෙන් ඇඳුම් කට්ටල දෙකකි. මුස්ලිම් ඇඳුම් කට්ටලය වෝලිය වන අතර එහි කොටස් ලෙස,



- ❖ දිග සාය
- ❖ හැට්ටය
- ❖ හිසට දමන වේලය
- ❖ බඳපටිය
- ❖ මාල
- ❖ කරාඬු
- ❖ වළලු
- ❖ ගුංගුරු (ගෙජ්ජී), යොදා ගනී.



පිරිමි සඳහා පැරණි මෝගල් වරුන් ගේ ඇඳුමට සමාන අත් දිග , දණහිස දක්වා විහිදී යන අයුරින් සකස් වූ ඇඳුමක් භාවිත කෙරේ. යටි කය සඳහා දෝතිය යොදා ගනී. දෙපයට ගුංගුරු පළඳී.



බොහෝ ලාසා අංගයන්ගෙන් හෙබි නර්තනයක් ලෙස කප්පක් හැඳින්වීමට පුළුවන. පුරුෂයන් ද එම ගුණය ලාසා ගුණය රැකිය යුතුය. එය මයීදා රීතිය ලෙස හැඳින්වේ.

කතක නර්තනය උගන්වන අධ්‍යාපන ආයතන

- දිල්ලි කප්පක් කේන්ද්‍රය
- ලක්නවු භාත්ඛණ්ඩ විද්‍යාපීඨය



කතක් නර්තනයේ පුරෝගාමීන්

- නවාබ් වජ්ඩ් අලිෂා රජු
- අව්වන් මහරාජ්
- ලජ්පු මහරාජ්
- බිර්ජු මහරාජ්
- මහාචාර්ය වික්‍රමසිංහ (වික්‍රම් මහරාජ්)



(සැ. යු. මෙහි අවසාන පින්තූරය හැර අනෙක් සියල්ලම අන්තර්ජාලයෙන් උපුටා ගත් පින්තූර වේ)

සැකසුම :

රවීඳු පලිභවධන

නර්තනය විෂය ආචාර්ය

හලා/වෙන්/ මැල්ලව කණිෂ්ඨ විද්‍යාලය